

Q. B. V. S. I. B. I. S. 24
DISPUTATIO PNEUMATOLOGICA
DE

ANIMA SEPA-
RATA, 433
Quam

Approbante Amplissima Facul-
tate Philosophica, in incluta ad Auram
Academia,

SUB PRÆSIDIO

VIRI *Præclarissimi*

DN. M. JACOBI FLACHSENI,
Log. & Metaph. Prof. celeberrimi, ut Fautoris
& Promotoris sui certissimi; ita sincero gratoque animi
affectu jugiter prosequendi.

Candido Eruditorum examini publicè submittit

NICOLAUS CRUCELIUS,

Sudermanniæ-Svevus,

In Auditorio Maximo ad diem Junii, Anni 1678.

A B O Æ,

Excusa à PETRO HANSONIO Acad. Typogr.

AMINA

107

Disputationis de Anima Separata:

T H E S I S I.

Ivinâ adfulgente gratiâ, argumentum hoc sublime prorsus, ideoq; intellectu difficilimum enodaturis, in frontispicio & priusquam discursus nostri vela laxius explicuerimus, ne concepto vento in ignotum quali pelagus errabundi feramur, paulo accuratius introspectendum, *An detur in rerum natura Anima*; nam si non datur, quid opus est littus arare; quid attinet de *non ente* disputare? cum de illo nulla sit Doctrina, ut effatum sonat philosophicum.

T H E S I S II.

Super quâ tamen quæstione longo verborum apparatu prolixè disquirere de necessitate non videtur, cum animæ existentia, quamvis non adeò à priori, à posteriori tamen, operationibus sc. præclarissimis, sole meridiano illustrior evadat; accedit unanimis saniorum Philosophorum consensus, quos enumerat Aristoteles L. 1. de Anima, eorumque assertioni ibi, sicut etiam L. 2. album addit calculû argumento à potentia animæ se ipsam movendi

deducto, dicens : ψυχὴ ὅτι αὐτὸ ἐαυτὸ ζῆν ; ut de pluribus iisque clarissimis sacræ scripturæ testimoniis, animæ existentiam apertissimè adstruentibus, nihil dicam ; adeo ut in D. Ruvij descendere sententiam non verear, qui se nescire fatetur, habeat ne ille animam, nec ne, qui se illam habere non cognoscit vel dubitat : maximè cum se brutum affirmet, qui animam tollit intelligentem.

THESIS III.

Hicce ita præmissis paulatim ad animæ definitionem nos accingimus, quæ vel nominalis vel realis, In ὀνομασλογία observamus Etymologiam, Homonymiam, & Synonymiam. Descendit vocabulum animæ quod alij quasi ἄνεμον seu ventum vel spiritum dictum volunt, ab animando, etymo ab ejus operationibus vel effectis desumpto, quod scilicet informando vivificet corpus organicum eique vitales operationes communicet.

THESIS IV.

Est quoque vocabulum hoc πολύσημον nunc animam significans vegetantem, quæ forma dicitur plantarum, stirpium & arborum ; nunc sentientem, quæ brutorum ; nunc intelligentem seu rationalem, quæ altera pars est hominis essentialis, sentientem & vegetantem tanquam facultates sub se comprehendens ; accipitur etiam non raro vox animæ

animæ pro toto composito *συνεκδωχικῶς*, quæ *φρόσις* seu
modus loquendi S. sancto in scripturis familiarissi-
mus est.

THESIS V.

ὑποφύια pro varietate lingvarum variat: Ebræo
idiomate *Nepbesch*, *Neschamab* vel *Ruach* dicitur,
Græcis *ψυχή*, &c. Latinis Anima, Spiritus, Animus,
Mens, Memoria, Ratio, &c. ab effectu seu opera-
tione transeunte una hæc eademque substantia spi-
ritualis nuncupatur, unde D. Augustinus in lib. de
spir. & anima cap. 13. Dicitur anima dum vegetat;
spiritus dum contemplatur; sensus dum sentit; Ani-
mus dum sapit; dum intelligit, Mens; dum discer-
nit ratio; dum recordatur memoria; dum vult vo-
luntas. Cum quo verbotenus ferè consentit Isio-
dorus 11. Etymol.

THESIS VI.

Triplicem deinde cum D. Bernhardo serm. 107.
& omnibus orthodoxis, animæ rationalis consti-
tuimus statum atque conditionem: primum in
corpore corruptioni obnoxio: secundum sine
corpore incorruptibili; & tertium in corpore
incorruptibili & proinde totuplicem consideran-
di modum; ultimo, utpote qui omne ingenii hu-
mani acumen longè transcendens ex revelatio-
ne solum haberi potest divina, ad Theologiam;
primo vero ad Physicam, tanquam fora propria ac

competentia, remissis; de intermedio impræsentiarum, adspirante divinæ benedictionis aurâ, quatenus scilicet anima rationalis sub conceptu quidditativo spiritus est lumine naturæ cognoscibilis paucis acturi. Fuit ὀνόματολ. sequitur περὶ γματ:

THESIS VII.

De quidditate Animæ variæ variorum fuerunt opiniones atque sententiæ: alii illam esse voluerunt sanguinem humori admistum; alius *χεῖσιν* quatuor primarum qualitatuum; alius ignem; alii vero aërem; non nulli quoque animam aliquid ex atomis conflatum putarunt; alii aliter senserunt: sed quod hi à plana veritatis via aberraverint, nullum nisi ἀρρώστια διανοίας laborantem, fugere potest: nos itaque sobriâ Philosophiâ cum sacris literis conjuncta melius innutriti cum aliis rectius sentientibus talem animæ separatæ ponimus definitionē: Anima separata est spiritus finitus incompletus, ad corpus hominis informandū, naturaliter ordinatus.

THESIS VIII.

Quicquid in universa rerum natura est, aut substantia est aut accidens; in familia accidentium animæ locum assignare cum aliquis vix sibi præsumat, substantia sit oportet, quæ vel corporea vel incorporea seu spiritus: Si anima sit corpus, simplex erit vel mistum: at neutrum, E. Deinde, omne corpor-

poreum, secundum Aristot. lib. 8. auscult. Phys. c. 4. text. 28. Seipsum movens, duobus constet necesse est: uno quod moveat & non moveatur, altero quod moveatur & non moveat: sed homo se movet, movens autem in ipso est anima, quod moveatur corpus: anima igitur non est corpus, alias corpus à corpore informaretur, quod absurdum.

THESIS IX.

Relinquitur itaque animam esse spiritum, quod præter ejus originem seu creationem, quam per inspirationem esse constat Gen. 2, 7. & hodiernam propagationem, quæ independenter fit à materiâ per traducem, de quibus in Physicis, facile eveniunt operationes ejus inorganicæ Intellectio & Volitio, quæ in Deum etiam cum cadant, à materia secundum rem abstractas & planè immateriales esse sequitur. Intelligendo certe anima corporalia quæq; longè transcendens ipsum spiritum infinitum, Intelligentias, imo se ipsam admirando acumine scrutatur: sanè tantæ est subtilitatis, ut ad intimas etiam rerum quidditates, penetret, vel ad minimum penetrare contendat, à minimis effectis ad summam causam progrediens discurrendo: quin etiam multa quæ nec sunt nec esse possunt, apud se fingere, variosque modos atque habitudines inter illa excogitare valet. Hæc cum causæ ali-

cui materiali originem suā debere non possunt, sequitur animam non corpus esse sed spiritū : modus enim operandi modum essendi necessario sequitur.

T H E S I S X.

Quin autem sit spiritus nullus inficias ibit, cum non modo essentiam à spiritu infinito distinctam, verum etiam ab illo suam agnoscat dependentiam : quicquid jam ab alio tanquam causā effectivè dependet, non potest non esse finitum. Eo tamen dementiæ atque impietatis prolapsi sunt Carpocrates, quemadmodum prodit Irenæus lib. 1. contra Hæres. cap. 24. Cerdones, asserente Theodor. lib. de decretis divinis; item Gnostici Manichæi, & Priscillianistæ, teste Aug. de Hæres. cap. 46. ut animam humanā particulam crederent Essentiæ divinæ; quæ sententia quoque Philonis Judæi fuisse videtur, alicubi dicentis Deum corporibus humanis non nihil de suo Numine supernè inspirasse; & Plutarchi, qui inter sua scripta etiam hoc reliquit : Anima mentis particeps facta, non solum Dei opus est, verum etiam pars, neque ab eo, sed de eo, & ex eo facta est. Sed horum errorem, cum adeo sit palpabilis ut neminem latere potest, recitasse est refutasse; quod si anima divina mentis esset particula, aut Deus esset mutabilis quod à divina natura maximè abhorret; aut anima omnis mutationis
expers

expers, quod falsum esse experientia rerum magistra, maximo, pro dolor, cum nostro damno, ex lapsu protoplastorum luculenter commonstrat.

THESIS XI.

Fecimus quoq; in data definitione mentionem *incompleti*, non sensu Logico, nec Physico, sed Metaphysico: non ut arguamus animam defectionis vel imperfectionis quâ anima, sed ratione composiri, hominis scilicet, cujus pars est essentialis, naturaliter ad corpus ordinata organicum, ut cum illo unum constituat esse completum; quare etiam ad redunionem cum corpore naturaliter est proclivis; nec speciem absolvit perfectam, nec cadit sub rationem suppositi, nisi per analogiam quandam & reductivè, ^{ut} ut independentè subsistat non sustentata ab alio. Diximus deinde animam humanam spiritum incompletum ad distinctionem ab Angelis, qui entia sunt completa, contra erroneam Origenis sententiam, qui, referentibus Thoma & Conbricensibus, discrimen illud specificum L. I. *ἐν ἀρχῇ* omninò tollere voluit; & Greg. Venet. qui stramineis prorsus adductus argumentis, animam angelo digniorem multo ac nobiliorrem affirmare non dubitavit, de Harm. Mundi, Cantio. 3 c. 2. Et hæc ad explicationem Definitionis dixisse sufficiant. Cum autem immortalitas ani-

mæ rationalis basis hujus discursus sit atque fundamentum, paulo altius de illa esse sollicitos forte esse erit nostrâ.

THESIS XII.

Omnibus ferè retrò seculis non defuerant, qui animæ immortalitatem impugnare non erubuerunt, utpote Sadducæi, teste Josepho de antq. Jud. lib. 18. c. 2. & de bello Jud. lib. 2. c. 7. qui nec resurrectionem mortuorum credunt Matt. 22. nec spiritum Act. 23. sub quorum signo minus augusto numerosæ militarunt hæreticorum turmæ, quarum numerum inire placuit Aug. lib. de hæres. Epicuræi, quibus mundanis turpiter immersis, voluptatibus prima ventris cura fuit; quorum castra quoque sequuntur Galenus & Plinius qui animæ immortalitatem multis irridet, lib. 7. hist. nat. c. 55. nec multum ab his Leo X. Pontifex Romanus abhorruit, qui audita aliquando insigni super immortalitate animæ disputatione, magis sibi placere aiebat illum Cornelii Galli versiculum :

Et redit in nihilum quod fuit ante nihil.

Animo dubii fuerunt Clemens VII. dicente Gerhard. loc. Theol. tom. 8. & Ambracotta Cleombrotus, sicut narrat Cicero 1. Tuscul. 4. de contemptu mortis, unde etiam spontanea morte derei veritate certiores fieri voluerunt.

TH. XIII.

T H E S I S X I I I .

Verum enimvero, quamvis ex scripturâ sacrâ paritèr ac orthodoxorum Patrum documentis animæ humanæ immortalitas illustrissimâ die clarior refulgeat; impræsens tamen ut philosophi, ex dictamine rectæ rationis, paganorum exemplis, ac Philosophorum saniorum scriptis illam faciliè evincere conabimur.

Animam esse spiritum superius in thësi 9. Satis probatum dedimus; spiritualitas autem à corruptione maximè est aliena. Unius præterea corruptio alterius est generatio, ut loqui amant Physici, ubi tamen anima suam ob simplicitatem alicujus generatio esse nequit. Sicut omnis materialitas causa est corruptionis, sic independentia à materiâ immortalitatis, unde argumentor: quicquid nec in fieri, nec in esse, nec in operari à materiâ dependet, illud omnino est immortale; at Anima &c. E. Justitiam denique tollit divinam qui animæ negat immortalitatem; Providentia divina omnia gubernat atque moderatur, experientia tamen dicit impijs atque atheis hominibus ut plurimum in hoc mundo omnia ad nutum fluere & ex animi sententiâ succedere, initium pœnæ autèm de domo Dei sumi; quod si post hanc alia non esset expectanda vita, quando promissionem suam Justi-

ria divina, reddendi cuique secundum merita sua, effectui daretur?

THESIS XIV.

Gentiles etiam ex lumine naturali & principiis connatis se esse immortales pulcherrimè novērunt: sic Thraces, secundum Herod. infantulum recens natum, ob mala ipsi vitam ingredienti occurrentia, lamentationibus exceperunt & lacrymis, hominem verò mortuum perlusum atque læritiam terræ mandarunt, cunctas fluctuantis huius maris tempestates defunctum omni felicitate beatum rati. Idem de Ægyptiis, Chinenſibus, Pervanis, Indis, alijsque Barbarorum plurimis, Historiographorum est iudicium. Huc faciunt Ethnicorum Philosophorum testimonia ac dicta prorsus præclara: Non rectè existimant, inquit Socrates, qui mori malum esse arbitrantur, cum tò mori nihil aliud sit, quam illuc migrare ubi vivant, qui iustè vixerint. Aristoteles affirmat Intellectum & *φθέρητον* L. 1. de anima, & L. 3. ipsum *μόνον ἀθάνατον ἔν αἰδόν.* & L. 2. de gen. animal. dicit mentem extrinsecus accedere, ipsamque solam divinam esse. Plato in Phædro, Phædone, in Phileto & Timæo, nec non in L. 10. de repub. & alibi multa disserit, ex quibus immortalitas animæ non obscure intelligitur; cuius argumenta selectiora sicut

sicut etiam Aristotelis enumerat Pererius L. 6.
Phys. c. 18. & 19.

THESIS XV,

Ecut de alijs nunc altum sit silentium, unus pro omnibus nobis sufficiat magnus ille Seneca, qui in multis suis, quæ posteritati reliquit, scriptis egregiè nostris favet partibus: Alia, inquit Epist. 102. origo nos expectat, alius rerum status. Non dum cœlum nisi ex intervallo patipossumus. Proinde intrepidus horam istam decretoriam prospice, non est animo suprema sed corpori. &, dies iste, quem tanquam extremum reformidas, æterni natalis est. Et in consolatione ad Marciam: Animus nititur illo, unde demissus: ibi illum æterna requies manet, pro confusis crassisque pura & liquida visentem. Hinc Epist. 115. generoso quodam nisu sese extollit, dicens: Major sum & ad majora genitus quam ut mancipium sim corporis mei: quod quidem aliter non respicio quàm vinculum libertati meæ circumdatum. Quid ergò jam obstat, quin cum D. Cryostomo concludam, eos, qui de animæ immortalitate hærent, dubitare etiam posse in meridie ne sit dies.

THESIS XVI.

Immortalitatem sponte suâ sequitur separabilitas à corpore utpote corruptibili. Sed sunt qui in

animæ mortalitate adstruenda invictis se argumentis superatos esse cum cernerent, ne errori locus deesset, μεταμύχων quendam finxerunt, h. e. transitum animarum prioribus ê corporibus solutarum in corpora alia humana vel beluina, & id quidem juxta vitæ antea actæ rationem; libidinosos in porcos mutari, crudeles lupos fieri atque leones, astutos & callidos in vulpes degenerare, musicos in lusciniâs aliasque aves cantatrices transformari somniarunt. Sic Empedocles se olim piscem fuisse perhibuit. Pythagoras se Euphorbum, in bello Trojano â Menelao occisum, fuisse ajebat. Ex falsâ hac hypothese ortum est dogma illud Pythagoricum, quo esum carnis bubulæ instar gravissimi sceleris, severissimè prohibitum atque interdictum refert Tertullianus in apologetico contra gentes cap. 40. ne quis incautus carnem roderet avi sui vel proavi. Hujus quoque farinæ fuisse Manichæos docet Aug. de Hæres. Talis μεταμύχ. Ovidio videtur placuisse Metam. 15.

*Morte carent animæ, semperque priore relicta
Sede, novis domibus vivunt habitantque receptæ.*

Et paulò post: Animam sic semper eandem
Esse, sed in varias doceo migrare figuras.

THESIS XVII.

Transanimatio verò hæc si ἀμνημονεύς & moraliter

tèr intelligatur, sine aliqua absurditate facile potest admitti, de transitu autem physico & reali intellecta, ut absurda planè & prorsus falsa, damnamus atque reiciendam censemus. Nam præter quod de fide certum sit & simpliciter verum animæ post separationem statum esse separatum, μετεμψύχως *μετεμψύχως* naturali positâ, nulla daretur inter animas hominum & brutorum distinctio specifica, nec aliquid ratione dignitatis discrimen, cum tamen ex historiâ creationis, has ex eâdem materiâ, quâ corpora, illas verò per immediatam inspirationem creatas, adeoque longè nobiliores esse, notum sit. Forma præterea uni materie proportionata plures informare nequit, sed requirit in sua materia informanda dispositiones actibus à se exercendis accommodatas, quas anima intelligens in corpore beluino vix inveniet. Si denique anima rationalis, quæ antea hominis alicujus fuit, in bruto daretur, etiam & illic intelligeret, cum intellectio naturalis sit animæ operatio, & ultimo, anima brutorum dicenda esset immortalis.

THESIS XVIII.

Concludimus itaque animam humanam à corpore suo quasi è vinculis liberatam in statu quodam consistere separato. De statu autem illo variæ variorum extiterunt & etiamnum existunt opinio-

nes atq; sententiæ. Nos salvo reliquorum judicio, animam separatam in statu ponimus I. non supernaturali, cum id solum hyperphysicè fiat quod ex speciali Dei concursu causatur, sic ferrum aliquando natavit, virgo peperit &c. Ubi tamen animæ, cum sit natura sua immortalis, sufficit generalis ille Dei influxus. Nec 2. violento vel contra naturam: violentum enim præsupponit extrinsecum aliquod agens quod actui naturali sit impedimento, quo sublato iterum naturalitèr agit, sic lapis in aëre manu detentus in statu est violento, & manu sublata deorsum tendit, quod tamen de anima dici non potest. Et posito, non tamen concessio, tali extrinseco aliquo impedimento, illo remoto haberet anima quemadmodum lapis descendendi, ad corpus redeundi principium effectivum, & sic resurrectio mortuorum per consequens esset naturalis, quod tamen absurdum. Diligenter autem distinguendum inter separationem in fieri, quæ quidem conjuncta est cum aliquâ violentiâ, & in facto esse; deinde quoque inter animas piorum & impiorum, has quidem, cum cruciatibus infernalibus nulla unquam major violentia, in statu violento esse non inficiamur, illas autem non item.

THESIS XIX.

Nec 3. sententia de animæ separatæ naturali

con-

conditione, nisi in respectu ad statum hyperphysicum vel violentum, sibi constare potest, ut ut illam magni nominis viri amplectantur: maximè cum anima sit ens incompletum naturalitèr ad corpus suum ordinatum, unde etiam proclivitatem, appetitum atque propensionem ad corpus habet ut cum illo ens constituat perfectum. Est jam unio ipsi naturalis, separatio omninò, quæ unionis est destructio, naturalis non erit. Est E. status animæ præternaturalis, quia non convenit ei ex propriâ & specificâ sua naturâ, neque ex inclinatione naturali; nec animæ finis est separata consistere, sed corpus informare; est præterea separatio ex accidenti, philosophicè loquendo, nec si homo in statu integritatis permansisset, necessaria fuisset.

THESIS XX.

Et cum status hic imperfectus, sit, extra omnem dubitationis aleam est quod anima istum cupiat deponere & rursus cum corpore suo conjungi: nam omnis forma essentiam habet ad informandum naturalitèr propendentem; & omne incompletum naturali desiderio ad perfectionem tendit. Separatio deinde status naturalis non est, quemadmodum in thesi proximè præcedenti diximus, erit ergo unio, tertium non datur; unum quod.

quodque jam naturali fertur appetitu in illud quod ipsi naturale est, qui appetitus in anima, non est accidens aliquod ipsi superadditum sed essentialis ad informandum capacitas. Quamvis in diversam abeant partem Plato & Origenes ex falsa scilicet hypothese, animas nimirum ab æterno existentes in pœnam ante natum hominem admissi sceleris in corporis ergastulum detrusas, unde demum solutæ redunionem non modo non appetere, sed potius manibus pedibusque, ut ajunt, fugere; positam tamen sententiam, tanquam tutissimam defendimus, quicquid demum oggerat Scorus cum universa sua familia, cum ejus argumenta facilimo negotio dilui possint.

THESIS XXI.

Sed cum omninò otiosum esse naturæ maximè contrarietur spirituali, animæ separatæ operationes sicco admodum pede nec prætereundas methodi ratio jubet. Photiniani, Arminiani, alijque Hæreticorum non pauci, quos enumerat D. D. Meis. Disp. i. de stat. an sep. parag. 9. animam post separationem à corpore otiosam prorsus, atq; torpentem esse, & instar gliris altissimo sepultam somno delitescere. Nos autem affirmativam cum gravissimis autoribus tuemur, præsertim cum nihil sit vita vitale quin vitales edat operationes.

Nec

Nec nobis obstat tritus Philosophorum canon: Actiones sunt suppositorum; nam ad illa quoque quæ rationem imitantur atque statum suppositi est restringendus; sic calor in igne calefacit quamvis non sit suppositum, &c. Sunt verò operationes animæ separatæ nobis naturaliter notiores tres: Intellectio, Volitio, & Variatio Ubi; quamvis facultatem sensitivam & vegetativam quoad actum primum, propter identitatem illam quam habent ad animam, ipsi non præscindamus, etiamsi ob defectum organorum in statu separato in actum secundum producere non valeat.

THESIS XXII.

Intellectum animæ separatæ non tribuere non potest recta ratio tanquam operationem ipsi maximè propriam: de actuali autem cognitione nunc status est controversiæ. Contrarium quidem svadere videtur Principium illud Philosophicum: Nihil est in Intellectu, quod non prius fuerit in sensu: nam, teste Philosopho, ipsi sensus species formant intelligibiles, quibus deinde phantasiæ beneficio ad se delatis Intellectus res intelligit; Animæ jam in statu separato instrumentis hisce corporeis carenti actus intelligendi competere non videtur. Verum cum gravis hæc regula est accipienda, nam non omnis rerum cognitio ex sensu haberi
C potest,

potest, ut manifestum est exemplo Intelligentiarum & Sp. Infiniti; quin & nos Deum, Angelos, Animam rationalem, &c. quæ sub sensum non cadunt, intelligimus. Intellectio itaque cum sit actus planè inorganicus & merè spiritualis, adeoque ab animâ non corpore tanquam scaturigine suâ pululans, omninò animæ tribuenda.

THESIS XXIII.

Intelligit autem anima separata per species in statu conjuncto sensuum beneficio acquisitas inq; illum statum transportatas, quæ quamvis in fieri, non tamen in conservari à sensibus dependent, nec entitas illarum tam debilis est ut perpetuò causæ efficientis egeat influxu, quod apparet in somniis, ubi sensibus exterioribus ligatis, interni tamen in apprehensis speciebus negotiantur; Dari autem tales species intelligibiles in anima separata arguit recordatio atq; reminiscencia, quæ sine illis esse non possunt. De fide quoq; certum est sanctas animas cum angelis, Deum sine intermissione collaudare, quod sine prævia cognitione quomodo possit fieri? Et cum hic intellectu polleat in corpore, cur non magis ibi omni mole libera? imò modo longè perfectiore intelligit, quod vel eorum exemplo probabile, qui ecstasi patiuntur, quò multò excellentiora & diviniora intelligant, quam mente sensibus

depressâ: quin etiam Deus animæ novas quoque species infundat non est quod repugnat, sed potius potest probari de animabus infantum, quæ alias nullas ederent operationes. Cavendum tamen ne justo majorem animæ tribuamus cognitionem, sicut namque dignitatis gradu ab angelis differunt, sic etiam intellectus universalem in terris notitiam animabus concedimus, particularem autem non item. Voluntas sequitur intellectum (non substantialiter sed relative considerata) quod enim intellectus verè bonum judicavit, anima non potest non amare, qui actus est voluntatis. Hinc sequitur Dei sine intermissione collaudatio, unde non inconvenienter locutio animabus adsignari potest non quidem organica, sed analogica, quæ fit per mutuam conceptuum communicationem.

THESES XXIV.

Supereſt jam ut coronidis loco de motione animæ paucis mentem noſtram explicemus, quæ Durando 3, diſt. 22. quæſt. 3 & Pico Mirādulano quæſt. 1. Apolog: dura admodum & admiranda videtur; ſed potius dura & admiranda illorum ſententia, quippe qui animam vel animalculis etiam viliffimis viliorẽ faciunt, vel Deo conſimilem ob immenſitatem ſcilicet nullo aliquo πὲ circumſcriptibilem. Non planè nos fugit *immobilitatem* animæ pariter ac

reliquorum spirituum esse affectionem, sed sensu
physico de motu locali, qui per gradus fit successivè;
hunc quidem animæ competere nō posse fate mur,
caret enim, ob suam spiritualitatem, tendetiā suc-
cessione & progressionē. Hic loci autē sermo est de
motu metaphysico, Pneumaticis *Variatio Ubi* dicto,
vel, ut placet Scheiblero, Metaph. cap. 19. pag. 27.
Mutatio, quod in instanti fiat, quæ *variatio* π⁸ non
consistit in morione aliqua locali, sed solummodo
præsentia subtractione; aliud jam est mutare *locum*
& aliud mutare *ubi*. Motus animæ necessariò ad-
scribendus, ut scilicet cum hic vel illic adesse con-
cipiatur, alibi abesse intelligatur. Novimus ex su-
perioribus animam esse spiritum finitum: sicut jam
mobilitatem de Deo negamus, quod sit infinitæ
substantiæ; sic illam de anima affirmare possumus,
quod sit essentiæ finitæ: nam si negatio adæquata
causa est negationis, affirmatio erit affirmationis,
concedente Philosopho. De fide deinde patet a-
nimas in ipso separationis momento in Cælum vel
etiam locum oppositum, damnatorum receptacu-
lum, transmigrare; & certum est animam post
mortem non esse in corpore, quæ absentia indu-
bitatò morionem dicit. Nec huic sententiæ sunt
impedimento sacra scripturæ dicta, quæ animas ab
angelis portari affirmant, cum in illis saltē innuatur
quam

quam magni æstimentur animæ nostræ corā Deo :
dicuntur etiam homines manibus angelorum por-
tari Psal, 91. non desinunt tamen per se esse mobiles.

THESIS XXV.

Positā sic in anima pōtentiā seipsam movendi,
haut immeritō quæritur *an & alia possit* movere
corpora? Spectabilis est affirmantium ordo : Abul-
ensis in Matth. Cominbricenses tract. de an. sep.
disp, 6. art. 2. Eustachius, Ebelius Coll. metaph.
part, spec. d. 7. Geilfusius Contempl Pneumat. xi.
thes. 7. &c. Ne autem in fugienda Papicolarum
& quorundam Gentilium, animarum reditum cre-
dentium, castra transeamus, quamvis super hac re
nihil ferè certi à quoquam sit definitum hætenus,
cum D. Mejero tamen in hujus quæstionis negati-
vā sumus propensiores : nam non videtur posse
probari inclinatio aliqua in anima ad alia corpora
movenda, quamvis naturalem habeat ad pro-
prium propensionem. Quod argumentantur à po-
tentiā angelica, id à baculo ad angulum procedit :
scilicet, quia equus tot ponderum sarcinam por-
tare valet, ideo & lepus. Disparēs, ut puto, poten-
tias disparēs sequuntur operationes. Et si quis exi-
stimet se oculis aliquando usurpasse animas mor-
tuorum, misere fallitur, diaboli ludibrium fuit, &
dæmones defunctorum speciem mentientes.

Aliis animæ proprietatibus, quas cum reliquis spiritibus habet magis communes, ut sunt *Unitas, Immutabilitas, Immobilitas* &c. tanquam quæ in loco de spiritibus in genere explicari soleant, consultò omiſſis, hæc pro ratione instituti, non ut voluimus, sed ut potuimus, de nobili hac materia meditata sufficiant, quæ si grata fuerint Deo & bonis accepta, ex animi sententiâ nobis successit: de cane autem rhetorico, qui suâ semper vescitur naturâ, non magnoperè sumus solliciti, cum malis displicere ultrò cupiamus.

SPIRITUI INFINITO INFINITA GLORIA!

Ad Juvenem virtutum, literarumq; culturâ Politissimum,
DN. NICOLAUM CRUCELIUM, Sudermannum,
Reg. Acad. Aboënsis civem maximè industrium, disputationem
hanc edentem in publicum, amicum sincerè dilectum, Schediasma:

E Nebea mens hominis, qua singula membra caduci
Corporis atque artus vivificare potest,
Spiritus est, ortum qui cælo debet & expers
Est mortis, tristes effugiensque rogos.
Scilicet à mundi rectore est indita primo
Mens homini; inde omnis multiplicata Deï
Mandato est anima & vivit sine fine superstes
Post cineres, campos vel colit Elysios,
Vel Phlegethonte submersa est gurgite, quorum
Vita timore Dei, probo dolor, orba fuit.
Tu benè, CRUCELI, ratio quod monstrat, in hisce
Ostendis thesibus de propriis anime.
Cætera divinis committis fontibus; olim
In cælo illustris mens eris atque micans.

Quod subito fudit L. tamen Mq;

MARTINUS MILTOPÆUS.

Ad Virum Juvenem

Præstantissimum & Politissimum,

DN. NICOLAUM CRUCELIUM,
Regiæ Acad. Aboënsis civem perindustrium, amicum dilectum; in *Pneumatologia de Anima* doctè disputantem;

Est anima in nobis cœlestis originis, illam
Primo cunctipotens indidit atque dedit,
Spiritus in vacuas humanus non abit auras;
Damna sepulchri nec sentit, ^{et} æque perit.
Igneus est vigor, & formas excludere rerum
Novit mirificas mens animata satis.
Hæc te materies, certè dignissima cedro
CRUCELI exercens ingeniumque polit;
Dum satagis ratio quantum hic cognoscere possit
Monstrare, & quantum corporis exuvijs
Relictis valeat, divinæ hæc portio mentis:
Cætera Theiologum scripta sacrata docent.
Laudat conatus CRUCELI turba novena
Tantas, & spondet præmia grata. Vale.

*Extemporaneam hanc congratulationem
transmittit honoris ergò*

JACOBUS FLACHSENIUS.

In JUVENEM

Virtute & Literis peracimum,

DN. NICOLAUM CRUCELIUM Sudermannum,
de *Animâ separatâ* acutè disquirentem, Amicum per dilectum,
Ἐμύγαμμα.

Elevat à rebus mentemque animumque caducis,
Quem non mortalis spiritus intus agit.
Nam glebam sapiunt quæ sunt terrena; perennis
Cognitio est Anima, vasta superna petens.
Imò, quanquam animat Corpus vegetatque caducum:
Mens hominis, demum libera mole viget.

Gey-

*Certè tota Tibi meditatio, docte CRUCELI,
Hæc triplex certa vel penetratur acu.
Namque levas animum terrenis, inque superna
Te penetras Animæ, quando soluta viget.
Quare & Corporeis navis Tu denique liber,
Alipedum tempe visere jure potes.
Angelicos certè visurus es usque triumphos,
Dum Te terrenis Mens pie docta levet!*

Scriptit L. Mq;
PETRUS LAURBECCHIUS,
Poës. Prof. Ordinarius.

EXIMIO DN. NICOLAO CRUCELIO,

Auctori hujus Disputationis, De *Anima humana* absolute
consideratâ, ingeniosissimo, fautori & amico
suo perquam dilecto:

Spiritus humanus quid possit mole solutus
Corporis, ecce doces, mentis & artis opus.
Est pol materies in quâ dulcedine mentis
Sese exercebit spiritus iste tuus;
Ergo tibi summus studiorum præmia tanta,
Spiritus exhibeat, quanta Minerva cupit,
Sic inter doctos speciosa lumina mentis
Ostentare potes splendidiora tuæ,
Non aliud tantis conatibus auguror; anne
Et laurum & titulos, Turba novena, negent.
Quæ tibi *Scicelides*, jam jam decernere norunt.
Upsalæ atque *Aboæ*, non sine honore Deas?
I pede inoffenso: queis sunt onerata ferendo
Fata, viri laus est exonerare. Vale!

NICOLAUS CRUCELIUS,
per anagr.

In cruce laus oculis.

*In cruce, laus, oculis Christi, spectanda, paratur,
Quam comitatur honos non moriturus? age!*

Subito scripsit

JOHANNES FLACHSENIUS.

*Præstantissime, literarum ac morum amabilitate
politicissime*

DN. NICOLAE CRUGELI,
Dissertationis hujus, de *Anima humana* separatim sumpta,
author perindustrie; fautor & amice in paucis
fidelissime.

Multò maximam partem hominū, præterita, etiamnum hac tem-
porum facie, eo laborasse vitio, unum nimirum alterū prosequu-
tum fuisse odio, & alienæ invidisse virtuti, nec non ipsum dignita-
tis infregisse florem, æmulando, vel ipsamet experientia magisne
abundè testatur. Nec aliud hominibus frequentius fuit, familia-
riusvè, hoc detestando more. Quod probè animadvertens Hesiodus,
Poëta mollissima spavitationis, & sui seculi ornamentum haud po-
stremo ponendum loco, sententiam hujus rei talem exstare nullus
dubitavit: & figulus figulum odit, & vicinus vicinum æmulatur.
Quæ verba & pulchrè, & verè ab ipso effata, indignant ingenia
mortalium ita inclinata esse, ut vel excoli aliorum possint ingenis,
hoc est, æmulatione & assidua lucubratione; vel invidiâ, eminen-
tioribus adherente rebus, quæ non exiguum nitentibus ad honores
addit incitamentum; vel etiam admiratione, incitationem ad vir-
tutem accendente, quod tunc præsertim evenit, cum quis modo rei
claritate, modo livore stimuletur, aliquem sibi æquatum cernens
prælatumvè, cui se parem sentit, aut superiorem cupit. Pravi af-
fectatâ quadam malitiâ ducti, eo stultitiâ progressi sapiusculè, a-
lius industriam maligno intueantur vultu, feriantquè turpiter,
sc. suæ inertie optimè conscij, alieno honesto proposito minimè re-
spondent. Ex adverso, probitate insignes, rectitudine animi, ele-
gantia vitæ, morum concinnitate, & pulcherrimis eximiarum ar-
tium dotibus exornati, propria virtuti confidunt, alienæ debito ho-
nore relicto. Tales didicerunt affectuum tempestati frenos iniicere,
superiores admirari, aliosq; agnoscere pares. Tacitus prætereo semi-
doctos homines, b. e. figulos, sartores, adjunctis alijs ejusdem fari-
niæ, animi sui impotentes prorsus, illis hoc connatum videtur, se in-
vicem odisse. Præcipuè, si unius, majorem mereatur laudem, al-
teri

*terius, industria. Hoc molestissimo circumferunt animo. Et ut vix
pere parentis sue ventre eroso nascuntur; ita livor ex prava homi-
num emulatione, & internecivo odio contractus, agrotum exedit
animum, & dolorem pro pabulo habet. Mediam itaque viam, tu
Præstantissime CRUCELI, tenebas, operamque navabas, honestè e-
mulando, emulos tuos amore prosequeris, abjecto omni odio Sic
fit, ut consortium cum bonis habere possis, & virtutis, cui unice stu-
des, auspice Deo, in dies incrementa letabundus videas.*

Occupatissimus scripsit

T.

OLAUS Zuhberg.

Pereximie DN. Studiose NICOLAE CRUCELI,
Fautor paritèr ac Præceptor multis nominibus
honorandè.

Cum mihi locus, licet exiguus, relictus sit, quem devo-
ta meæ mentis gratulatione complere possim, occasio-
nem prætermittere non debeo, quin Tibi, Præstantissime
Præceptor, ex animo gratuler, simulquè profectus tuo-
rum studiorum collaudem, quos hâc egregiâ Disputatio-
nis Materiâ, haud obscuros ostendere conaris. Altissimum
Numen precibus sollicitare non desistam, dignetur Te,
Tuosque honestos conatus, Omnigena felicitatis aurâ be-
nignè reficere, & ad felicem studia tua exitum dirigere, ut
vergere possint in S. S. Nominis divini laudem, Reipubl.
emolumentum, & in eorum, quorum interest, solatium.

Sic gratissima mente vovit

GUSTAVUS Unger/
Holmenfis.